

Història recent d'una Diada

La cronologia del 9 d'Octubre, travessada de tensions polítiques, és com una cala en la evolució cívica recent del País Valencià.

para todos». Dia 8, «Y siguen las provocaciones» (les dels socialistes, és clar). Dia 10, «Pudo ser una hermosa fiesta» (s'hi havien tornat a produir bufetades). «Ha llegado el momento de decir basta —escrivia, abrandada, la subdirectora del *diario decano*, a penes uns dies després de l'atemptat contra Joan Fuster i l'endemà mateix dels avalots blavers del 9 d'Octubre—. Basta a las provocaciones catalanistas o de una izquierda que ni siquiera sabe lo que quiere y que mancha con su actuación a una izquierda que sí desea una Valencia de todos y para todos. Basta a los que, diciendo defender la senyera, la ensucian con su comportamiento. Basta ya de que sean las minorías radicalizadas las que marquen la ley en Valencia». Perquè, és clar, a València, només mana *Las Provincias*.

Una trajectòria, la del nostre país, la de les nostres institucions, la dels nostres 9 d'Octubre, obsessionada per la pau social, expressió utilitzada encara pels responsables de l'organització dels actes oficials d'enguany a Peníscola. Obsessió que fa negociar els actes del govern valencià amb un mínuscul partit que es diu Unió Valenciana, que ha aconseguit, si més no, que Mariano Castejón, responsable del gabinet del president de la Generalitat, afirmàs davant uns periodistes atònits, en justificar el missatge utilitzat en la publicitat institucional, que només el 37 per cent dels valencians saben que la nostra institució d'autogovern es diu Generalitat. Un èxit.

A. B.

1 1976: Els actes de celebració del dia nacional del País Valencià, convocats el dia 31 d'octubre en Albal (l'Horta Sud), són reprimits per la policia. La convocatòria de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals és prohibida.

1977: A l'agost, s'havia constituït el Plenari de Parlamentaris del País Valencià. El dia 9 d'Octubre tots els partits parlamentaris i la majoria dels extraparlamentaris convocaren una manifestació a la qual assistiren més de mig milió de persones. Al matí, l'acte d'homenatge oficial de l'ajuntament davant l'estàtua de Jaume I (un acte protocolari que mai no havia gaudit d'una excessiva animació) convocà, entorn de la senyera de la ciutat, amb l'alcalde franquista i els parlamentaris valencians, uns milers de persones, pertanyents a comissions falleres en la major part. Al mateix temps, acabava en la plaça dels Furs la 1 Marxa per l'Autonomia i l'Autodeterminació.

Uns dies després, moria Miquel Grau, jove militant del Moviment Comunista que havia estat ferit, mentre enganxava cartells de la diada, per un jove feixista alacantí.

1978: Per primera vegada fora de la clandestinitat dels aplecs de cada any al Puig, s'aplegaven 30.000 persones, en la plaça de bous de València, per escoltar les intervencions de Francesc Burguera, F. Letamendia, J. M. Llompарт, Rossend Audet, L. M. Xirinachs i Vicent Andrés Estellés. En el transcurs de l'acte, dues bombes esclataren en les dependències de la plaça. A la vesprada, 40.000 persones assistiren a la concentració convocada pel Consell del País Valencià. El discurs del president Albinyana resultà quasi intel·ligible entre els crits enfrontats dels assistents.

1979: El 6 d'octubre, a València, una manifestació anticatalanista aplegava unes 30.000 persones (*Las Provincias* n'elevava la xifra a

CARLES FRANCESC

200.000). L'endemà, el XX Aplec del País Valencià, convocat per MCPV, PSAN, LCR, PSUPV, SPV, Federació d'Entitats Culturals i Consells de Cultura Popular, en reunita també unes 30.000 a la plaça de bous. A la vesprada, i convocats per PNPV, PTPV, PSUPV, CCOO, SU, CSUT i USO, unes 100.000 es manifestaren en demanda de l'Estatut d'Autonomia. El dia 9 d'Octubre, uns centenars de persones es concentraren a la porta de l'Ajuntament de València, impediren la normal celebració de la processó cívica, cremaren les banderes del balcó de l'ajuntament (entre les quals hi havia la senyera) i agrediren les autoritats. La III Marxa per l'Autonomia i l'Autodeterminació arribà, a la vesprada, a la plaça dels Furs, d'on la policia hagué de retirar dos artefactes explosius.

1980: PCPV i PSOE convoquen una concentració a la qual assisteixen 2.000 persones. El XXI Aplec del País Valencià, convocat per FEN, PSAN, Nacionalistes Independents, MCPV, PTPV i LCR n'aplega més

Actes oficials a Peníscola i manifestació d'UPV

Tots a Castelló

de 20.000. Hi intervenen Fernando Sagaseta, Mikel Castell, Bernardette Devlin, Paco Casero, Isabel Clara-Simó, Antoni Serra i Vicent Pitarch. A la vesprada, convocats pel mateixos partits, 30.000 ciutadans participen en una manifestació.

1981: El dia 3 d'octubre, unes 20.000 persones assisteixen, en la plaça de bous de València, a l'acte d'homenatge a Joan Fuster i per la llibertat d'expressió. L'escriptor havia estat objecte d'un atemptat que

havia destrossat parcialment la seua casa de Sueca.

1982: Immersa en plena campanya per a les eleccions generals, la celebració queda desdibuixada.

1983: La Generalitat valenciana celebra un acte oficial al monestir del Puig. El trasllat de la senyera de la ciutat de València i la «processó cívica» han de ser protegits per un fort dispositiu policial de les agressions i els insults dels grups anticatalanistes. A la vesprada, més de 500 persones assisteixen a un acte polític que convoca UPV, en la plaça dels Furs, a València, i en el qual intervé l'ex-president del Consell, Josep Lluís Albinyana. L'Aplec convocat al Puig pel PSAN l'últim diumenge d'octubre reuneix més de 400 persones.

1984: Els actes oficials se celebren al castell de Santa Bàrbara, a Alacant, amb incidents que protagonitzen reduïts grups d'anticatalanistes. A l'aplec del darrer diumenge d'octubre, al Puig, convocat per l'MDT, com també a la manifestació que celebra a València, assisteixen un miler de persones. □

Ho havia anunciat la Generalitat. Després d'Alacant, tocava a Castelló. Però la mentalitat provincialista de la nostra primera institució, a més de l'aparent necessitat de trobar castells com a escenari, ha fet que, al capdavall, siga Peníscola l'escenari de la celebració oficial del 9 d'Octubre.

Els actes, minuciosament minutats i previstos, han estat retardats una hora per a fer possible que la bandera de la ciutat de València, una relíquia desconeguda en la majoria de les comarques valencianes, hi siga present en lloc d'honor, després que a València, enmig de l'estridència anticatalanista, siga traslladada al Parterre a les nou del matí. Una autèntica negociació diplomàtica entre el regidor d'Unió Valenciana González Lizondo i altres membres del seu partit i la Generalitat ha fet possible que la tribu blavera no haja de matinar per assistir, a les vuit hores, com esclava previst en un principi, a l'anomenada processó cívica.

A les dotze hores, en el castell de Peníscola, s'iniciarà la recepció dels 1.500 invitats. A les tretze i quart parlarà el molt honorable president de la Generalitat valenciana, Joan Lerma. A les catorze hores serà servit un aperitiu i, mitja hora després, la senyera de València tornarà cap a casa.

La Conselleria de Cultura, d'altra banda, ha organitzat activitats en la majoria de les capitals de comarca i als centres escolars. A la vesprada, a partir de les set, a Castelló, s'ha organitzat un recital de Miguel Ríos, Lluís Miquel i Patxinguer Z i la Banda d'Al Tall. Tot això pel que fa a les convocatòries oficials.

Enfront, els actes previstos a la capital de la Plana, com a contestació a la iniciativa oficial, tenen dues cites centrals. La del matí, a les 12 hores, convocada per la Comissió Cívica en defensa de la senyera del rei en Jaume, consistirà en un homenatge davant el monument a aquest monarca. La de la vesprada, a les cinc, en la plaça de la Independència (coneguda popularment per La Farola), és una manifestació convocada per la Unitat del Poble Valencià i organitzada pels seus col·lectius del nord del país.

Aquesta organització nacionalista, a més dels actes que els seus col·lectius locals organitzen al llarg del país, convoca a València unes Jornades sobre Política Municipal i Nacionalisme, que es desenvoluparan els dies 2, 3 i 8 d'octubre amb participació de tècnics, regidors i alcaldes de diversos ajuntaments.

De fet, però, és a Castelló on l'ambient del 9 d'Octubre es presenta més mogut. Sembla com si totes les instàncies nacionalistes del nord del país hagen concentrat els esforços en les convocatòries de la ciutat, ja que són molts pocs els actes previstos per a aquesta data. Els carrers de la capital de la Plana han aparegut plens de pintades amb eslògans com ara «Castelló, blau no» i «Castelló sense blau». S'estan distribuint, a més, unes octavilles que convoquen els castellonencs a manifestar-se mitjançant la col·locació de senyeres als balcons.